

tia Principis est, si se ipsum non negligat, nam Principis ab exemplo totus componitur, vel corruptitur orbis; undè, si Princeps negligat Virtutes, scientiam, & cætera, quæ inter bono principe requiruntur, omnes subditi eodem languore tabescunt, idem Jo: Cbrisost. homil. 31. in Epist. 1. Pauli Apostoli ad Corinthios scribit, quod sicut major, est inter cæteros, ita minoribus, majori solicitudine est obstrictus.

15 Nec debet negligere gratiam Dei, qua in Principatu constitutus est, sapientia ipsa clamat, per me Reges regnant Proverb. c. 15., & credimus ei, Angelum Custodem de Hyerarchia Principatus, vel alterius superioris Hyerarchie, Divina bonitate donatum, D. Thom. in p. parte q. 113. art. 2., & 3., immo, & speciali Dei auxilio dirigitur, dicente Salomone Proverb. c. 21. Cor Regis in manu domini; maximè autem diligentissime debet Princeps observare, ne adulacionibus subditorum excecatus, ne favorabili fortuna elatus, ne felicitatibus illectus, in superbiam adactus, in iudicium incidat Diaboli.

16 Multorum consilio indiget Princeps; ideo prudens curare debet, ut alios, in rebus Civilibus, & politicis, alias in re militari, alias in Theologia, alias in utroque Jure, versatos, apud se habeat, ut notat Reginald. lib. 20. cap. 5. sec. 2. num. 66., non negligat tamen probatos viros sceligere, doctos, praticos, longa experientia Eruditos, timentes Deum, non adulatores, non proprium augmentum ambientes, & tunc feliciter regnabit, memoratus, quod sacra narrat historia lib. 3. Regum cap. 12., ubi Roboam Rex, quia relicto consilio seniorum, Juvenum adulantium securus est consilium, regni divisionem passus est, & decem tribus, sibi Jeroboam regem constituent; Advertat pariter prudentes libenter audire, non tamen prudentia mundi, quia hæc inimica est Deo: Unde Proverb. c. 3., & 12. Fili sine consilio nibil facias, & non pœnitibet.

Ita pariter non negligat quotidie se Angelo Regni Tutelari, regnum, & gentem suam commendare; ad hoc in sacris scripturis saepius revelatum, super Provincias, & Regna Custodes Angelos Divina Providentia constitutos, ut advertit Pererius in Genesim cap. 32. Vers. primo.

17 Negligentia Principis non solum ipsi, sed subditis noxia est, & si contingat, quod sit tanta, ut Respublica periclitetur, subditorum, quies notabiliter turbatur, & omittat consulere; sed potius propriis comodis studeat, & voluptatibus, & curam Regni non curet, mereatur ipse Princeps deponi à regimine, eique assignandus sit Curator, seu Coadiutor, vel quounque nomine, alias substituendus, qui Principis negligentiam suppleat, ad tex. in cap. Grandi de supplenda negligentia prælatorum, & in can. Alius 15. q. 6., in quibus Papam deposuisse Reges, vel eis Coadiutorem crevississe legimus, ut fusius observat Barbosa in eodem cap. Grandi de suppl. negl. Prælat., ubi etiam considerat, an Princeps graviter negligens sit deponendus, dum agitur d. bono communī temporali; certum tamen, si ageretur de bono communī spirituali, quod tunc Papa posset Principes deponere, aliosque substituere Catholicos, populosque, ab obedientia Jura mento, & Vinculo absolvere, ut notat Fermosin. in 2. p. allegationum Fiscalium alleg. 13. num. 33., Barbosa de Universo Jure Ecclesiast. cap. 39. f. 2. num. 58., Suarez. de Immun. lib. 3. cap. 20., & 22., ex qua causa, & bono spirituali, Papa transtulit Imperium Græcorum ad Romanos, ut in cap. per Venerablem de elect.

V O T U M .

Eminentissimus Princeps de latere Legatus, ne videretur negligens in sequenti casu, requisivit meum Votum, quod tale est.

D. B. N. Nobilis Ferrarensis jactabat, se velle ducere in Uxorem Dominicam Ruggieri, de Vilissima plebe meretricem, Matre, & tota consanguinitate ejusdem Bonifacii reclamante, cuius Dominicæ Soror, meretric pariter erat, & cuius Pater, ac frater, anno 1691., propter enormissima delicta, furcis fuerunt, in publica platea, hujus nostræ Civitatis Ferrariae suspensi; ne tantum dedecus ignominia, & injuria toti consanguinitati irrogaretur, instantibus enixè conjunctis, potuisse, ac posse, debuisse, ac debere, Eminentissimum Principem, impedire, ne hoc matrimonium contraheretur, tui in Voto; quia nimis indi gna

gna esset conjunctio.

18 Matrimonium enim indignum reputatur, quoties Vir copulari non potest cum muliere, absque dedecore, & ignominia, juxta Civitatis mores, est tex. in l. 3. §. si emancipatis ff. de bonorum possess. Contrat. & ad notata per Manticam de Coniect. ultim. Vol. lib. xi. tit. 18. nu. 4., ubi quod filio nubenti indigne potest adimi hereditas, & legatum, Sanchez. de Matrim. lib. 4. disput. 26. num. 23.

19 Dicitur autem mulier ad hoc indigna, considerata Viri nobilitate, & mulieris Vilitate, atque conditione, Bartol. in l. si rogatus ff. de mamumis Vindicta; Dicitur indigna, ex malis, immo pessimis moribus, ad tex. in l. sed ea ibi indignum moribus ff. de sponsal., dicitur indigna, quia prostituta meretric, ex Baldo in l. Nec filium C. de nupt., quia suo pudori non parcebat, I. Palam, & ibi glos. ff. de ritu nupt., dicitur indigna propter mala, quæ prudenter timeri possunt subsequuta, nempe facultatum Viri, censumpcio; ut ex sacris scripturis monemur, Proverb. cap. 29., corporis eneratio, Ecclesiast. cap. 19., vitiæ actiones, & loquitiones, quibus ira Dei provocetur, in dies Deuteron. c. 22., quasi venenum Viri venas, & animum inficiens, l. 1. §. ipsas etiam C. de natural. lib., & quod facta Uxor, futura sit in laqueum Viro, & in scandalum, juxta Ecclesiast. c. 7., Hinc gar rulitas, vagatio, impatientia, inconstans, Proverb. c. 7., ita ut Vir tantorum malorum impatiens, non poterit, non ex ardescere, non irasci, & tanto pondere, non exenerari, dum & in Meretrice, con jugalis fides, non presumatur servanda.

20 Et licet Meretrices in Republica tolerentur ad evitanda graviora mala, ex D. August. de Civit. Dei lib. 14. cap. 17., D. Thoma 2. 2. q. 10. art. 11. in corpore, Paleot. de Notbis, & Spuri cap. 16. num. 6. Vers. cum etiam nos, Gutierrez. Canonicar qq. lib. 2. cap. 7. nu. 25., & seqq., Ricciul. de personis, quæ in reprobo statu Verantibus lib. 2. cap. 6. sub num. 12. Vers. Item dicendum est; Tamen non est tolerandum, quod Juvenes, maximè honestioris conditionis, suis blanditiis, & verbis dolosis, decipient, & propter hoc præcessit Deus, Deuteron. 23. Ne sit Meretrice, neque scortator de filiabus Israel; Nec licet Viro propriam existimationem, ducen-

do pessimam meretricem, tam indigne lædere, ad tex. in l. filius ff. de condit. Instit.

21 Quod malum, quantum prudenter timendum, edocuit nos in suis mysticis figuris antiquitas, à qua insanus amor figurabatur sub specie pueri, nudi, alati, Velatis oculis, facem, arcum, & sagittas manus pertrestans, ut ex ipsis delineatis figuris, ejusdem amoris effectus intelligeremus, in pueri, imprudentiam, in nuditate, prodigalitatem, in aliis, inconstantiam, & animi mobilitatem, velatis oculis, quasi sine intellectu, & rationis usu obumbrato, in face passionis efficaciam, ad consumendum omnia bona; in arcu, & sagitta, mortalia ulnera, activè, & passivè inferenda.

22 Nec Viri prudentia, & sapientia sufficit ad præcavendum, dum, & Salomon mulierum blanditiis deceptus Idolis construere templa, non timuit; tanti Viri casum deplaret D. Gregorius in Moralibus lib. 12. cap. 12. relatus à Gratiano in can. Salomon. 32. q. 4.

23 Propterea ad præcavendum, Navara lib.

4. Consilior. in 2. edit. sub tit. de matrimonio contracto contra interdictum Ecclesiæ consilio 1., & Ricciull. de Personis in reprobo statu Verantibus lib. 2. cap. 7. sub num. 23. Vers. (cogit me temporum nostrorum Calamitas) consulunt, dignam fore Prælatorum diligenciam, si Parochis indicent, ne matrimonium cum Meretricibus, nisi de ipsis speciali licentia celebrare auderent; asserit enim Ricciulus, ut plurimum Meretrices, à dissolutis Juvenibus desponti, qui cum propriam substantiam prodegerint, victum ex turpi quæstu, sibi parare student; tum etiam quia, ipsa experientia magistra filii, & filiæ Parentum, incontinentiam imitantur, & ex conjugio, cum adeo perdita meretrice, non potest nisi mala, & vitiosa proles expectari.

24 Impediendi autem, ne D. Bonifacius tam indignus, contrahat matrimonium, certi juris est, quod sit in Principe, in Episcopo, in Judice facultas, propter justas causas, infamiam, nempe totius consanguinitatis, vitandam timorem scandalorum, quæ prudentium judicio subsequentur, cap. cum in tua, ibi de fama, & scandalo, de sponsal., ubi glos. in Vers. scandalo, & Barbo sa num. 6.

25 Etiam si sponsalia essent Juramento fir-

mata, *Abbas in cap. Requisivit num. 4. de sponsal.*, *Menoch. consil. 69. num. 32. lib. I.*, *Pascual. de viribus patriæ potestatis p. 2. cap. 5. num. 21.*, & seqq., ubi quod etiam Pater ad evitanda scandalia, vel inter ipsos conjuges, aut eorum parentes, potest impedire filium, aut filiam, ne contrahat matrimonium indignum.

26 Rationem naturalem considerat ad hoc, *Ferdinandus Rebellus de obligatione Iustitiae p. 2. lib. 2. q. 14. num. 29.*, scilicet, quod filii tenentur, tum ob bonum commune, tum ad evitanda gravia mala, damna, & dedecus in familia, tale matrimonium non contrahere, & idem potest filius cogi ad id, quod jure naturali, & ex charitate teneatur.

27 Nec libertas naturalis læditur, ex tali coactione, quia nubere in injuriam parentū, ac damnum familiæ, totius cognitionis dedecus, & animæ detrimentum, est abusus libertatis, non usus.

28 Eo modo, quo Jus Cæsareum prohibet contractus Pusillorum, Minorum, Prodigorum, Mulierum, si fiant sine requisitis solemnitatibus, tam ob bonum particulare eorumdem, quam commune, ad allegata, *per Pigani ad Statutum Ferrariæ p. 1. rubr. 91.*, nec exinde censetur præjudicata naturalis libertas.

29 Ex his sequitur, quod Princeps possit impedire subditorum matrimonia, tamquam ex justa causa, *Pontius de matrimonio lib. 4. cap. 19. nu. 16.*, & lib. 6. cap. 3. nu. 3., *Sanchez de matr. lib. 7. disput. 1. num. 7.*, neque contrariaret, *Trid. ses. 24. cap. 9. de refor.*, quia Concilium loquitur de cogente contrahere cum determinata persona, quia tunc læditur libertas, ut notarunt *Henriques de matrimonio lib. xi. cap. 6. §. 5. in commento*, *Navara Manual. cap. 27. num. 150.*, *Molina de Just. & Jur. tract. 2. disp. 176.*, *Vers. ad secunda partem*, *Gasper Hustad. de matrim. disp. 6. diffic. 7. nu. 26. Vers. Secundo ad finem*; Tum quia Concilium intelligendum est de vi iniusta, ut ex communi Sent. notat, *Pontius dicto lib. 4. cap. 19. nu. 17.*, quia libertas potest exerceri cum quamcumque alia muliere de toto mundo, ad tex. in l. cum ita legatum ff. de condit., & demonstr.

30 Accedat consideratio magnæ disparitatis inter conditionem D. Bonifacii, & vilissi-

mam Dominicam Rugieri, contra quam disparitatem declamat Ovid. canens, si qua volens aptè nubere, nube pari, alias ex tanta imparitate non nisi gravissimæ discordiæ, rixæ, poterunt subsequi, & eruditus notavit *Tiraquellus in suo eleganti tract. de legib. Conubial. in l. Quinta glof. 1. p. 5. num. 17.*, & 20., ubi quod sicut æqualitas, & similitudo conjugum, est benevolentia conciliatrix, mater concordiæ, amoris fomes, & amicitiæ, è contra inæqualitas, maximè si sit magna, & dissimilitudo, odii, dissidiæque, parens est, nec longe à veritate absens erit dicere, quod idem *Genes. cap. 2. dixit Deus faciamus ei adiutorium simile sibi*, exprimendo similitudinem, tamquam radicem, fomentum, & fontem pacis, & amicitiæ requisitæ inter conjuges, ita, & in Can. Non omnis 32. q. 2. dicitur, Nuptiarum autem foedera inter ingenuos sunt legitima, & inter coæquales; quasi dicat inter non coæquales nuptiarum foedera, non sunt legitima.

31 Cumque Princeps, & Judex, ex officio teneatur evitare mala, & scandalosa subditorum, quantum in se est, idem non solum posse, sed teneri impedire hujusmodi, tam indigna matrimonia, dixit *Genoves. Praxi Archiepisc. Neapol. cap. 20. num. 14.*, etiam si Vir deflorasset puellam adeò inæqualem, quia satisfaciens competenter dantando, *Navara summa cap. 16. sub nu. 18.*

32 Rationem reddit, *Sanchez de matr. lib. 1. disput. 14. num. 3.*, & seqq., quia Virtus iustitiae obligare nequit ad actum, qui sine peccato, & injurya parentum adimpleri non potest, ut in hoc, casu quo prodigè, & cum peccato, D. Bonifacius promisit; quod nequit sine scandalo adimplere, sine notabili coniunctorum injurya, unde disolvitur Parentum pietas, Charitas proximi læditur, & Agnatorum, atque cognatorum amicitia, & affectio discindit.

33 Quæ scandalæ, pro causa sufficienti constanter asserit, *Felinus consilio 26. num. 21.* ad hoc ut Princeps teneatur hujusmodi indignas nuptias prohibere, approbat, & *Sayr. Clavi Reg. lib. 7. c. 5. num. 12.*, *Bonac. de matrim. q. 4. p. 17. num. 26.*

34 Et quod Parentes possint, Principis auxilium implorare, ut impeditat tale matrimonium indignum, dixerunt, *Menoch. consil. 69. num. 36. tom. 1.*, *Cephal. consil. 421. lib. 3.*

lib. 3., ita ut Princeps, teneatur injurias Parentum propellere, & potentibus jus dicere, ac justitiam administrare, alias deficeret in munere suo, & negligientia culparetur.

35 Inuria autem Parentibus illata, in hoc casu convincitur, quia D. Bonifacius non habet Jus ad nuptias, adeò conjunctis, injuriosas, ubi bonum nomen familiæ periclitatur, splendor sanguinis obscuratur, nobilitas maculatur, ita ut nec Juramentum interpositum, queat adstringere ad execuenda sponsalia, quia Juramentum non potest esse vinculum iniquitatis cap. quanto de Jur. Jur.

36 Quem articulum, & Principis obligacionem ad impediendum, tam turpia, tam scandalosa conjugia, examinat, comprobat, convincit, pluribus allegatis, *Gutierrez. qq. Can. lib. 1. cap. 20. per totum*, sed potissimum à num. 11., & seqq. ubi, quod Pater tuta conscientia potest impedire ne filius nobilis contrahat cum vilissima, & indigna. Tum quia minus est cogere ad non contrahendum cum una, quam ad contrahendum cum certa, quia contrahendo coacte cum certa, alligatur perpetuae servituti, *Sperell. decis. 5. nu. 2.*, & *decis. 138. n. 11. Vers. Confirmatur*, juxta *Apost. ad Corint. cap. 7. Vir potestate sui corporis non habet, sed Uxor*, quod est nimis onerosum, ac per hoc prohibitum in *Trid. ses. 24. c. 9. de reform.*, addita in cogentem anathematis pœna; non sic in prohibentem cum una contrahere, quia adhuc remanet exoneratus, & liber cum aliis, qui prohibetur cum illa; tum quia prohibiendo indignas nuptias, submovetur injurya, quæ fieret Parentibus, & sic administratur justitia poscentibus; Tum quia etiam Jus naturæ, huic prohibitioni assifit, quod concedit injuries repellere, & vim vi propulsare, l. Ut vim ff. de Just. & Jure.

37 Nec desunt in Sacra Scriptura exempla, nam *Genesi cap. 24.* Abraham prohibuit filio suo Isaac, ne duceret de filiabus Canaan, quod plus erat, quia prohibitio non erat de una fœmina sola, sed se extendebat ad unam gentem, & populum; Similiter prohibitionem fecit Isaac Jacob filio suo *Genesi cap. 28.*, ne acciperet Uxorem de genere Chananeorū, quia hæc gens Chananea vitiis dedita, indigna, & maledicta

habebatur, testē D. Ambroſo, aliisque Sanctis Patribus relatis à Pererio in *Genesi* c. 24.

38 Sed inter mala, scandala, & incomoda subsequuta, non ultimum locum habebunt rixæ, discordiæ, malæ affectiones, animorum aversiones, perpetuæ lamentationes, & quærimoniæ coniunctorum, Ci- viumque obtrectationes, quæ incommoda notavit, *Abbas in cap. requisivit num. 4. de sponsal.*

Timendus prudentissimè erit quoque malus exitus hujusmodi nuptiarū, quia amor, qui hodie sensualitatem obcæcatè nimis prædominatur, in odiū, ad excessum solet transmutari, prout *cap. 13. lib. 3. Reg. legimus*, quod Amon nimia sensualitate excedente, adamaverat Thamar, post satiatum libidinis sensum, post habitam copulam, quam cito in odium exarsit passio, puellam turpissimè corruptam ejecit, sibique mortem, infamiam, odium coniunctorum paravit, quæ inevitabiliter sunt subsequuta.

39 Quid ergo prudentum judicio considerandum, & expectandum, si D. Bonifacius nimio excœctatus amore, prodigè vilissimam, indignam, infamem illam ducat in matrimonium, fœminam dereditam, nisi quod post quam Domus suæ consumperit facultates, passionis expleverit libidinem, tantusque luxuriæ tepescet calor, odium capitale succedat, & pari imprudentia, cœcitate, aut eiiciat, aut ferro matrimonii dissoluat, vinculum, tanta servitute, pertusus, dum se à consanguineis derelictum, ab amicis spretum, à consortio æqualium posthabitum perpetuò, sed infructuoso ejulatu, irreuocabilem, cogetur deflere calamitatem.

40 Hinc est, quod *Gutierrez. in loco citato nu. 23.* dicit, quod scrupulo caret, si ordinarius in hoc casu, deneget contrahendi licentiam non præmissis denuntiationibus, ut solent instare ad obtegendum errorem, quia minus malum est, Sacramentum omittere, & impedire, quam scandalis locum dare, quæ omnia lato calamo confirmat, *Gutierrez. tract. de matrim. cap. 4. num. 4.*, & certo in presenti casu, magna scandalæ subsequuta prævidere licet, prudentia dictat præcavenda.

41 Liceat tandem mihi recolere, quod in libro Ecclesiastici cap. 39. præmonit Salomon, quod Sapientiam omnium antiquorum exquireret sapiens